

Sygn. akt V KK 359/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Włodzimierz Wróbel

SSA del. do SN Marzanna Piekarska-Drażek (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie M. R.

skazanego z art. 178 a § 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 25 stycznia 2017 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 1 marca 2016 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K., wyrokiem z dnia 1 marca 2016 r., w sprawie sygn. akt II K (...), uznał M. R. za winnego ciągu przestępstw z art. 178 a § 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to skazał go na sześć miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzeczono wobec oskarżonego środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, zaś na

podstawie art. 43a § 2 k.k. świadczenie na cel społeczny w kwocie 10.000 złotych. Wniosek o wydanie wyroku tej treści złożył prokurator, wraz z aktem oskarżenia, dlatego wyrok wydano na posiedzeniu, w trybie art. 335 § 1 k.p.k. Wyrok uprawomocnił się 24 marca 2016 r., niezaskarżony przez strony.

Kasację od powyższego wyroku, na korzyść skazanego, wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 343 § 7 k.p.k., w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu wadliwego wniosku prokuratora o wydanie wyroku skazującego w tym trybie i orzeczenie dożywotniego środka karnego oraz świadczenia pieniężnego, z rażącym naruszeniem przepisów art. 42 § 3 i 4 k.k. i art. 49 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.

Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co spowodowało jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Należy przyznać rację skarżącemu, że źródłem wadliwości części merytorycznej wyroku Sądu Rejonowego było rażące złamanie procedury kontroli wniosku o skazanie M. R., dołączonego do aktu oskarżenia sporządzonego przez prokuratora. Ugoda stron w kwestii kary, którą odzwierciedlał wniosek prokuratora, sformułowany na podstawie art. 335 § 1 k.p.k., nie zwalniała Sądu z obowiązku badania, nie tylko okoliczności wskazanych w tym przepisie, a więc niewątpliwego sprawstwa i winy, ale także poprawności wniosku pod względem żądanych kar i środków karnych. Zadania Sądu w tej kwestii określa wprost art. 343 § 7 k.p.k., który wskazuje na to, że Sąd może uznać wniosek, bądź stwierdzając, że nie zachodzą podstawy z art. 335 § 1 k.p.k. zwrócić sprawę prokuratorowi. Możliwość nieuwzględnienia wniosku jest równoznaczna z obowiązkiem jego oceny i to nie tylko pod względem podstaw dowodowych do skazania ale także pod względem prawidłowości podstaw prawnych wnioskowanych kar i towarzyszących im środków. W związku z powyższym niezbędna stała się kontrola poprawności kar przez pryzmat art. 4 § 1 k.k., zwłaszcza, że pomiędzy datą czynów, tj. 21 marca

2013 r. i 21 kwietnia 2013 r. a datą wyroku, czyli 1 marca 2016 r. upłynęło prawie 3 lata (oskarżony ukrywał się), a ponadto ustawami z 20 lutego 2015 r. i 20 marca 2015 r. uchwalono zmianę prawa karnego, w tym rozdziału V Kodeksu Karnego o środkach karnych. Zmiana prawa była tak rozległa i długo przygotowywana, że nie sposób było ją pominąć podczas analizy każdej wpływającej do Sądu sprawy. Art. 4 § 1 k.k. regulujący zasady stosowania zmieniających się ustaw nakłada na Sąd obowiązek porównywania prawa materialnego z chwili czynu i z chwili orzekania, po to by zagwarantować sprawcy, że zostanie osądzony wedle ustawy najkorzystniejszej, co jest najczęściej tożsame ze stosowaniem najłagodniejszej represji karnej, jak w wypadku niniejszej sprawy. Kwestia ta pozostała poza orbitą zainteresowania Sądu *meriti*, który bez refleksji zastosował art. 42 § 3 i art. 43a § 2 k.k., w brzmieniu obowiązującym w chwili orzekania, tj. w dniu 1 marca 2016 r.

Art. 42 § 3 k.k., w brzmieniu obowiązującym w czasie popełnienia przypisanych skazanemu czynów (ustawa z 12 lutego 2010 r., Dz. U. Nr 40, poz. 227 ze zm.), zezwalał Sądowi na orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na zawsze, jeżeli czyn zakwalifikowano na podst. Art. 173 k.k., a jego następstwem była śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu albo z art. 177 § 2 lub art. 355 § 2 k.k., gdy sprawca był w stanie nietrzeźwości lub zbiegł z miejsca zdarzenia. Skazanie M. R. na podstawie art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wykluczało zastosowanie dożywotniego środka karnego, o którym mowa w art. 42 § 3 k.k. obowiązującym w chwili czynów, gdyż był to środek karny o węższym, łagodniejszym zakresie stosowania niż obecnie obowiązujący. Sąd Rejonowy naruszył więc rażąco zasadę z art. 4 § 1 k.k. Podobnie postąpił także orzekając w pkt 3 wyroku świadczenie pieniężne na cel społeczny, przyjmując za jego podstawę art. 43a § 2 k.k. obowiązujący w chwili wydania wyroku, podczas gdy ustawodawca dokonał zmiany w tym zakresie, w stosunku do obowiązującego w chwili czynów art. 49 § 2 k.k., wprowadzonego ustawą z dnia 12 lutego 2010 r., obowiązującą od dnia 1 lipca 2010 r. Przepis ten był o tyle korzystniejszy dla sprawcy, że orzeczenie świadczenia na cel społeczny było fakultatywne, a nadto nie określono minimalnej granicy świadczenia, jak to jest obecnie (od 5000 zł). Nie ulega zatem wątpliwości, że obowiązkiem Sądu Rejonowego, zgodnie z art. 4 § 1 k.k. było zastosowanie ustawy względniejszej, którą w przypadku rozstrzygnięć o środku karnym i

świadczeniu społecznym, była ustawa obowiązująca w chwili popełnienia przestępstw.

Sąd orzekający na posiedzeniu, w trybie art. 335 § 1 k.p.k., a więc w oparciu o wnioski prokuratora poparty ugodą stron co do kary, ma obowiązek działać na podstawie prawa i w granicach prawa, tak jak w każdej innej sprawie. Nie badając kwestii prawnych (intertemporalnych) wniosku, Sąd rażąco naruszył art. 343 § 7 k.p.k., co miało bezpośredni wpływ na niekorzystne dla skazanego rozstrzygnięcie w omawianej części. Uchylenie w całości wadliwego wyroku wynika ze specyfiki postępowania wszczętego w trybie art. 335 § 1 k.p.k., w którym, do czasu rozpoczęcia rozprawy, zgodna wola stron może zdecydować o wymiarze kary. Uchylenie całego wyroku powoduje cofnięcie się do fazy wniesienia oskarżenia z prawidłowym wnioskiem prokuratora o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, bądź decyzji Sądu o nieuwzględnienie wniosku i skierowaniu sprawy do rozpoznania na zasadach ogólnych. Należy przy tym nadmienić, że oświadczenie M. R. z k. 96 nie spełnia wymaganego w art. 335 § 2 k.p.k. uzgodnienia z oskarżonym kar, a nadto, że wyrok wskazany w opisie zarzucanych a/o czynów jest wyrokiem łącznym, sygn. akt II K (...), a więc nie może stanowić podstawy przyjęcia recydywy.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

r.g.